

Ønfter til de farligste Ting, idet de ofte faae samme Virkning som en Befaling eller dog gjøre samme Indtryk som en Befaling. Altsaa, jeg har forstaaet den ærede Minister saaledes, at han her er meget liberal, idet han i de Militæres Kritik kun forlanger den gode Tone og Sømmeligheden bevaret, men ikke forlanger Enighed, altsaa ikke vilde have Noget mod en Kritik, der gik ud paa at vise, at selve de Forslag, hvormed Ministeren kom frem her, ikke vare heldige og derfor ikke burde gennemføres. Den ærede Minister brugte de Udtryk „forsaavidt Kritiken fremmer Sagerne“; men dermed kan dog ikke menes, at kun den Kritik, der gaar ud paa at anbefale en Sags Fremme, er tilladelig; jeg opfatter det ialtsald saaledes, at dermed kun menes, at Kritiken ikke bør gaa ud paa Ting, der ligge udenfor Sagen, men bør knyttes til selve Sagen og saaledes virke til dens Fremme. Jeg antager, at Forsvarssagen vil komme for i denne Samling, og dertil har jeg troet at finde Anledning til at udtale mig om, hvorledes jeg har forstaaet Ministerens Cirfulære. Jeg skulde forresten gjerne have hørt af den ærede Minister, om han har ifinde at fremkomme med denne Sag, det ere vi noget uvidende om, medens det vilde være behageligt at vide, hvilke Forventninger man kunde gjøre sig, ikke med Hensyn til Indholdet af de vedkommende Forslag, men med Hensyn til, om de overhovedet komme. — Til den ærede Indenrigsminister har jeg ikke videre Bemærkninger at gjøre. Ministeren har noget misforstaaet mig med Hensyn til Lovforslaget om Husmændene. Jeg har ikke i den Forstand sagt, at Summen var for lille, at den ærede Minister kunde have nogen Grund til at tro, at jeg vilde modarbejde Forslaget; jeg har kun troet, at det ikke vilde være nok til at støtte disse Kredittasjer for Husmænd med 10,000 Kr. eengang for alle, jeg er bange for, at de ville faae meget betydelige Administrationsudgifter og forskjellige Banffeligheder at kæmpe med, saa at de ville komme til at trænge haardt og nok kunde trænge til Mere, end der er foreslaaet. Det skal jeg imidlertid ikke sige Noget imod, men give Forslaget min Anerkjendelse, saa meget mere, som jeg selv er i Tvivl om, hvorvidt den Maade, hvorpaa Ministeren med Hensyn til Rentegarantien har søgt at løse Spørgsmaalet, ikke er heldigere end den anden Maade. Men det, som jeg bemærkede til den høitærede Minister, var, at, naar der paa Finantsloven, efterat man for et Par Aar siden har nebsat en Arbejderkommission, kun findes 120,000 Kr. til Fremme af sociale Spørgsmaal, saa er det altfor lidt i Sammenligning med de mange hundrede tusinde Kroner, som paa det samme Finantslovsforslag bebudes anvendte til alle mulige Ting, som ikke staa i Forbindelse med det sociale Spørgsmaal. Det Forslag, der foreligger for Ministeren med Hensyn til Kredittasjer for Husmænd, skal jeg med Fornøielse gjøre, hvad jeg kan, til at

faae fremmet hurtigt muligt. Jeg anerkjender Ministerens Beredvillighed i saa Henseende, men jeg siger, at Summen er for lille, og naar man saa hører den høitærede Minister udtale, at Grunden, hvorfor han ikke vil være ved Arbejderkommissionens Forslag, er den, at han ikke vil være ved Andet end neutrale Gebeter paa dette Omraade, saa siger jeg, at saa vil der aldrig blive rørt derved, thi dette Spørgsmaal vil aldrig blive neutralt. Alle de Spørgsmaal, der være ved de sociale Opgaver, kunne aldrig blive neutrale, og hvis man altsaa vil vente, indtil de blive neutrale, saa vil det sige det Samme som, at der aldrig vil blive gjort Noget ud deraf. Det undrede mig meget, at den høitærede Kultusminister ikke kunde forstaa, hvorledes han skulde bære sig ad med at faae det tilbagebetalt, som var laant til Theatret, saa meget mere som den høitærede Minister vilde kunne finde ud deraf ved at gennemlæse sit eget Budget, thi der findes afskillige ganske lignende Forhold. I Anmærkningerne (Tillæg A. Sp. 591—92) findes under Unversitetet følgende Passus; „Til Dekorationsarbejde er opført de sædvanlige 1,200 Kr., hvoraf mindst 1,000 Kr. anvendes til Afbetaling paa de to rentefrie Laan af ialt 27,650 Kr., som af Unversitetets Midler blev bevilget paa denne Konto ved Finantslovene for 1869—70 og 1875—76.“ Det samme Forhold gjentager sig paa det indeværende Aars Finantslov, ligeledes paa Unversitetets Konto baade under det Moltteffe Unversitetet tilhørende Museum og længere nede under Konto g: det fysiologiske Laboratorium. Begge disse Steder findes aktuelt det samme Forhold, som jeg her har omtalt, eller med andre Ord: begge Steder har Unversitetet faaet Lov til af sine egne Penge at bruge en stor Sum paa eengang, for at realisere et bestemt Formaal, imod at det indvandt Summen igjen ved senere Besparelse, og det er jo slet ikke Andet, der her skulde gjøres ved Theatret. Jeg kan derfor ikke forstaa, at den høitærede Minister ikke kan finde en Form dertil, da han jo har noget Stignende paa sit eget Budget; men jeg kan kun give ham det samme Raad, som han gav mig, nemlig at læse Budgettet igjennem. — Til de andre høitærede Ministre har jeg ikke Noget at bemærke. Den høitærede Finantsministers Bemærkning eller Mangel paa Bemærkning om det vestindiske Laan, tror jeg, er af den Natur, at man kan forbigaa den med Lapsked. Jeg tror, at den vil bidrage til at bestyrke den ikke ualmindelige Mening, at der med Hensyn hertil hverken er niist tilbørlig Forudseenhed eller Afgpaagivenhed, men dette vil der jo være Leilighed til at komme nærmere ind paa senere.

Th. Nielsen: Overfor det ærede Medlem for Frederiksborg Amt skal jeg blot bemærke, at jeg beder ham om at gennemlæse mit Foredrag